

LÄRARHANDLEDNING
DÖDEN, DÖDEN
BACKA TEATER 2024

Illustration: Mira Bonafas

060
BACKA TEATER

LINDHOLMEN HISINGEN | WWW.BACKATEATER.SE | 031 708 71 01

Göteborgs Stadsteater

HEJ

Så fort vi föds blir vi dödliga, det är livets inramning och har så alltid varit. Döden är en del av att vara människa. Ofrånkomlig och alltid närvarande, mytomspunnen som krass. En dag skall vi dö, men alla dagar fram tills dess skall vi leka.

Vad händer med oss när vi dör? Att kroppen förmultnar, hår och naglar slutar växa, benknotor blir kvarlevor eller aska, det vet vi. Detsamma med att hjärtat slutar slå, att blodet inte längre pumpas runt i kroppen och tankarna som tidigare flög som sprakande elektricitet i hjärnan försvinner. Det vet vi också.

Men allt annat. Det som är jaget. Det som vissa kallar själ. Vad händer med den? Flyger den vidare, föds den på nytt, blir den en Alien, en blomma eller en regndroppe? Eller lever den vidare i alla som kommer efter, som minnen, ett foto, en dagboksanteckning eller ett namn som blir en fantasi?

I Suzanne Osten och Per Lysanders pjäs *Medeas barn* från 1975 diskuterar Lilljason och Amman döden.

LILLJASON: Nej, jag tänker att jag kanske var död. Och du – och allting – kanske i själva verket bara var en dröm medan jag var död.

AMMAN: Jamen, så är det inte.

LILLJASON: Hur kan du veta det?

AMMAN: Ja, du vet, jag vet ju allt.

LILLJASON: Nej du, om döden och sånt vet vuxna inte mer än barn!

Vi står lika inför döden, den oundvikliga, vad som händer sedan vet vi inte. Vad vi vet är att vi som finns kvar måste prata om det. Fundera på det. Hantera det. För i den förlusten, saknaden och sorgen som är en del av livet måste vi mötas, våga leka och leva.

Välkommen till Backa Teater och *Döden, döden*. I den här lärarhandledningen ger vi några ingångar och övningar till att prata vidare om föreställningen tillsammans med dina elever. Men som alltid kan ni självklart bara komma hit och uppleva tillsammans.

Med varma hälsningar

Erika Isaksson, projektledare barn och unga

erika.isaksson@stadsteatern.goteborg.se

DEL 1

INNAN FÖRESTÄLLNINGEN

BACKA TEATER

Göteborgs Stadsteater

INFÖR DITT BESÖK PÅ BACKA TEATER

INFÖR BESÖKET

Inför ditt besök på Backa Teater har vi i lärarhandledningen samlat ingångar och övningar kopplade till föreställningen *Döden, döden*. Det finns inga krav på att du som lärare behöver fördjupa temat innan eller efter ni besöker oss.

Det vi rekommenderar är att du som lärare innan besöket förbereder eleverna på vad scenkonst är. Att det sker live, att du som publik är central för föreställningen, att det är en kollektiv upplevelse som varken går att pausa eller spola tillbaka. För många barn är besöket på Backa Teater det första mötet med scenkonst.

Det viktigaste är att eleverna vet vad de skall se, en föreställning som heter *Döden, döden*. Att alla, på en föreställning, får reagera. Blir en ledsen så får en det, har en ett bubblande skratt i magen så får det självklart komma ut och om det kommer frågor så får en svara. Det enda en skall undvika är att tysta varandra varandra. Det är också viktigt att stänga av mobiltelefoner och inte ha med godis, mat och dryck in i teaterrummet.

Var ligger Backa Teater?

Backa Teater ligger på Lärdomsgatan 1C på Lindholmen. Hit kommer du enklast via buss eller båt.

Bland annat buss nummer X1, 16, 19, 21, 31 och 99 går till hållplats Lindholmen. Från hållplatsen tar det ca. 5 minuter att gå till teatern.

Älvsnabbaren tar du från Stenpiren till Lindholmsspiren, resan är gratis och går var 8:e minut vardagar mellan kl. 07.00-18.00.

Älvsnabben går mellan Lilla Bommens Hamn -> Stenpiren -> Lindholmsspiren -> Slottsberget -> Eriksbergs färjeläger -> Klippan. Hållplats till Backa Teater är Lindholmsspiren.

Behöver jag komma i tid?

Du behöver vara på plats på teatern i tid och gärna senast 15 minuter innan föreställningen börjar. Då hinner alla gå på toaletten, hänga av sig ytterkläderna och landa tillsammans i vår foajé. OBS! Inget insläpp efter föreställningen börjat.

Hur gör jag med mobilen?

Mobiltelefonen skall vara avstängd under föreställningen för att inte störa dig och resten av publiken. Tänk på att även ljuset på skärmen kan upplevas störande av andra i publiken och från scen. Vi har mobillådor i foajén som du som lärare kan samla in mobiler i. Du får heller inte filma eller fota under föreställningen.

Måste jag hänga av mig jackan?

Det är trångt i salongen och jackor är i vägen om vi behöver utrymma så därför vill vi att alla hänger av sig sina ytterkläder i foajén.

Skall jag ta av mig skorna?

På väg in till teaterrummet så kommer du tillsammans med resten av publiken att stanna till och ta av dig dina skor. Du behöver inte ha bråttom. Vi väntar tills alla har tagit av sig skorna.

Får jag äta godis och ha med dricka in i salongen?

Nej, det är inte tillåtet att ha med sig mat och dryck in i salongen. Däremot går det utmärkt att äta medhavd mat, godis och dryck i vår foajé innan eller efter föreställningen. Om ni har matsäck meddela backaskolbokning@stadsteatern.goteborg.se innan ni kommer så vi vet att ni stannar och äter.

Om jag behöver gå ut under föreställningen, hur fungerar det?

Om du behöver gå ut under föreställningen, ta med dig en pedagog och gå ut samma väg som du kom in. Vi på Backa Teater kommer att hjälpa dig hela vägen ut i foajén och tillbaka in igen.

Tillgänglighet

Backa Teaters entré och scen är i markplan. Vi har hörhjälpmedel i form av ljudförstärkande hörlurar alternativt hörselslinga. Vi syntolkar samt textar föreställningar vid enstaka tillfällen under spelåret. Behöver du som lärare ytterligare information kring våra föreställningar för att skapa ett så bra möte som möjligt för dina elever så tveka inte att höra av dig.

Kontakt

Behöver du komma i kontakt med oss inför ert besök till någon av våra skolföreställningar går det bra att mejla eller ringa.

Skolbokning: backaskolbokning@stadsteatern.goteborg.se

Tel: 031 708 71 01

TEATER

Teatern är en av de få platser där vi tillsammans som individer upplever något som bara händer här och nu och aldrig mer. Det finns varken pausknapp eller möjlighet att spola tillbaka, hoppa framåt eller exakt återskapa ögonblick. Teatern är en plats där vi kan möta andras historier och kanske även få syn på oss själva där vi minst anade det. I mötet med det okända, tillsammans med andra, kan vi växa som människor.

Ordet teater kommer från grekiskans *the'atron*, ett ord som till en början betecknade åskådarplatserna eller publiken. Ordet *the'atron* kommer i sin tur från ordet *thea'omai* som betyder betrakta. Idag är ordet främst sammankopplat med talteater.

Teater har använts till allt från att proklamera religion till att utforska skörheten i att vara människa i relation till andra. Som form har teatern tusentals år på nacken och är ett sätt att samtala om vår existens och tiden vi befinner oss i. Än idag spelas dramer som skrevs under antikens Grekland. Pjäser vid namn *Antigone* eller *Medea* tolkas utifrån den plats och tid skådespelet nu utspelas i. Nya berättelser skrivs, dramatik formade av och för vårt absoluta här och nu.

Idag finns få rum som det som scenkonstupplevelsen skapar. Ett rum där du tillsammans med andra under en begränsad tid upplever något som inte går att återskapa, pausa eller reproducera. En händelse där du som publik spelar en avgörande roll, där en föreställning tar form i energi och känsla inte bara utifrån hur skådespelarna rör sig, hur ljuset ger känsla och fokus eller hur scenografin ramar in verket. Upplevelsen blir till i samspelet mellan scen och salong, hur fokus tas och ges i rummet. Konsten är det som uppstår i mötet mellan scen och salong, mellan publiken och skådespelarna. Scenkonstverket är för dig i publiken en möjlig reflektionsyta, en spegel du studsar dig själv emot. Dina upplevelser baseras på dina erfarenheter, ditt tycke och smak, med andra ord är en konstupplevelse alltid subjektiv.

Att skapa ett scenkonstverk, en produktion, på en institutionsteater som Backa Teater är i mångt och mycket som ett grupparbete där flertalet olika funktioner, specialister inom sitt fält, skapar verket utifrån en konstnärlig idé. Varje detalj, från affisch till hur starkt ljuset lyser på scenen, är testad, diskuterad och bestämd. Den finns där av en anledning.

VAD ÄR TEATER?

- Har du upplevt att gå på teater tidigare? Hur var det?
- Vad är skillnaden mellan teater och film?
- Varför skall en se teater?
- Finns det en skillnad i hur en upplever saker om en gör det tillsammans med andra än om en är själv?
- Hur är det att vara publik på en teater, är det skillnad från till exempel att gå på bio?

BARNTEATER

Konst och kultur för barn har genom alla tider påverkats av synen på barn och barndom. Från att ha varit en del av uppfostran och instrumentellt lärande till att vara stark progressiv rörelse inom det konstnärliga fältet.

Den tidiga barnteatern från sekelskiftet karakteriseras av moraliserande sagospel med tydligt syfte att uppfostra. Teatern och skolan får allt starkare relation under 1900-talets första hälft, teatern skall bidra till barn och ungdomars litterära och språkliga fostran och även som en motvikt till den demoraliserande filmen som vann allt mer popularitet. Föräldrar och lärare uppmanas att förbereda barnen innan de går på teatern för att minimera den unga publikens exaltering och spontana reaktioner.

Men med en förändrad syn på barn, där barnets egna värld och kompetens, tas allt mer på allvar så förändras också scenkonsten för målgruppen. Med fokus på publiken, på det viktigaste, på leken och allvaret, så utmanas och utvecklas scenkonsten.

Läs mer: Från sagospel till barntagedier, Karin Helander

SÅ MÅNGA OLIKA FUNKTIONER

För att sätta upp en teaterföreställning krävs det en hel del olika funktioner. Här listar vi de olika yrkesgrupperna som arbetar med teaterföreställningen.

DRAMATIKER

En dramatiker har som jobb att skriva texten som skådespelarna säger på scen, på teatern kallas det manus. Ett manus är uppdelat precis som kapitelböcker i olika kapitel, men på teatern kallar vi dem för scener. Det kan se olika ut i olika teaterföreställningar. I *Döden, döden* berättas flera olika berättelser som har samma tema. Dramatikern som skrivit manuset till *Döden, döden* heter Dimen Abdulla.

REGISSÖR

Regissören till en teaterföreställning är den som är högsta chef kan en säga. Det är hen som bestämmer hur skådespelarna skall stå och gå, och hur de skall säga sina repliker. Framförallt har regissören koll på att alla delar av teaterföreställningen fungerar ihop och berättar det som skall berättas. Regissören till *Döden, döden* heter Gustav Deinoff.

SCENOGRAF

Scenografen kallas den person som bestämmer hur scenografin skall se ut. Scenografi är dekoren, alltså rummet som är byggt i rummet och där föreställningen spelas. Det sker oftast i ett nära samarbete med regissören. Scenografen till *Döden, döden* heter Annika Tosti. Hon har även bestämt kostymen, det skådespelarna har på sig, och maskdesignen, skådespelarnas smink och hår. Rummet byggs och målas sedan av våra scentekniker.

KOSTYMÖR

Kostymören bestämmer vad skådespelarna skall ha på sig. Ibland har de kläder som går att köpa i vilken butik som helst och ibland får vår kostymmakare sy nya kläder. Scenkläder måste också vara anpassade till föreställningen som spelas. Det sys därför in extrafickor för att gömma rekvisita samt mycket kardborreband för att man snabbt skall komma ur kläderna.

MASKDESIGNER

Alla skådespelare har smink på sig, det kallas för mask på teaterspråk. Masken bestäms av maskdesignern. Ibland krävs det att skådespelarna har jättemycket löshår, tatueringar och en massa smink i ansiktet, på andra produktioner har de bara lite puder och mascara. Masken bestäms utifrån vad föreställningen handlar om och vad för karaktärer skådespelaren skall gestalta. Innan premiär får skådespelarna lära sig att sminka sig själva, lägga sin egen mask.

LJUSDESIGNER

Med teaterns alla lampor kan vi skapa stämningar i rummet, skuggor och mörker, värme och kyla. Det är en ljussättare som bestämmer hur ljuset kan användas bäst, i *Döden, döden* heter han Christofer W Fogelberg. Vilka lampor och hur de används handlar om vilken föreställning vi skapar. Har vi en föreställning som utspelar sig på vintern så använder vi kallt ljus, skall det vara spöklikt så använder vi små ljuskällor osv. Testa själv med en ficklampa och se vad skuggor kan skapa för olika stämningar.

LJUDESIGNER & MUSIKER

I föreställningen *Döden, döden* medverkar tre musiker. Två av musikerna, Daniel Ekborg och Anna Gustavsson, har även komponerat musiken i föreställningen. De har bestämt hur låtarna skall spelas och använder text som dramatiken har skrivit. All musik spelas live, alltså här och nu. Nadia Nair som är vår tredje musiker är sångerska, hennes främsta instrument är rösten, men hon spelar även flera olika instrument i föreställningen. Ljuddesignern heter Jesper Lindell, han arbetar med att ljudet från instrumenten och mikrofonerna skall låta bra i rummet och även att de ibland kan få effekter så att rösterna förvrängs.

Du har säkert lagt märke till vad ljud kan skapa för olika känslor, till exempel när du ser på film - ser du en läskig film kan det ibland hjälpa att hålla för öronen. Det beror på att ljudet som ljuddesignern eller kompositören lagt in frammanar de känslor du känner när du blir rädd och kroppen har lärt sig att reagera på just dessa ljud. Detsamma gäller andra typer av känslor - som musiken som spelas när det blir riktigt romantiskt eller sorgligt.

ATTRIBUTMAKARE OCH REKVISITÖR

Alla lösa saker som är på scenen bestäms tillsammans med scenograf och regissör och tas fram av rekvisitör eller skapas av attributmakare. Det handlar om allt från att hitta radiostyrda bilar till tillverkning av stora masker. Det är viktigt att tänka på att allt som finns på scenen är där av en anledning. Det har en bestämd funktion och ett symboliskt värde.

SKÅDESPELARE

Det är de som står på scenen och har som jobb att ge de olika gestalterna karaktär och djup. De skall med sin expertis som skådespelare förverkliga den idé regissören har. Skådespelarna repeterar i åtta till tio veckor innan föreställningen skall vara klar. I föreställningen *Döden, döden* arbetar både skådespelare och musiker med att gestalta roller.

OCH SÅ HAR VI ALLA ANDRA!

Det finns givetvis en massa andra personer som arbetar på en teater för att det skall bli så bra som möjligt för alla som kommer och tittar! Det är dramaturgen som arbetar med texten och förståelsen, det är publikarbetaren som tar emot publiken och ser till att mötet med teatern blir så bra som möjligt, det är den konstnärlige ledaren som bestämmer vad som skall spelas på teatern. Det är producenten som ser till att planering och budget hålls och det är regiassistenten som ser till att alla är på den plats de skall vara under repetitionerna. Det är marknadsföraren som ser till att alla vet om att just den här teaterföreställningen spelas just idag, här och nu!

OCH SÅ HAR VI DET VIKTIGASTE!

Publiken - för utan er hade det inte blivit någon föreställning. Det är det som är det unika med teater. Att det är ett möte som händer just här och nu mellan publiken och skådespelarna, mellan olika erfarenheter och frågeställningar. Just här och nu. Och kommer aldrig någonsin att ske igen på samma sätt.

DRAMAÖVNINGAR

KASTA BOLL

NIVÅ 1

Stå i en ring. Kasta en boll till varandra. Alla måste vara tysta och söka ögonkontakt med den som de skall kasta till.
Trappa upp med fler bollar i ringen.

NIVÅ 2

Gå runt i rummet. Använd hela ytan och håll avstånd till varandra. Kasta en boll till varandra. Alla måste vara tysta och söka ögonkontakt med den som de skall kasta till. Trappa upp med fler bollar. Om en boll tappas måste alla frysa i statyer och räkna långsamt till fem och sen börja igen.

SPEGELÖVNING

Dela in gruppen två och två. Ställ er mitt emot varandra, som att man tittar i en spegel. Börja med att den ena i paret leder och den andra skall följa rörelserna. Efter ca. 1 minut byter paret ledare och följare. Efter fyra minuter så är det fritt vem som leder, i bästa fall vet man inte ens vem det är.

KÄNSLOR

Låt klassen skriva upp alla känslor som vi som människor kan känna på tavlan. När det är klart så får alla ställa sig på en rad och gå över golvet till motsatt sida gestaltande känslorna. Du som lärare ger dem en känsla i taget. Försök att göra övningen under tystnad och använd kroppen. Hur ser en ledsen hand ut? En glad fot? Ett tveksamt ben? En kär mage?

LEKA DÖD

Du behöver en tom yta. Introducera övningen med att den sker ljudlöst. Sätt gärna på lugn musik.

Låt barnen börja röra sig runt i rummet, de skall alltid ha en meter mellan sig. Låt barnen gestalta att de dör på olika sätt. Samlas efteråt och prata om döden, vad valde dom för olika sätt och varför?

DEL 2
**OM
FÖRESTÄLLNINGEN**

BACKA TEATER

Göteborgs Stadsteater

MEDVERKANDE

DANIEL EKBORG

YLVA GALLON

ANNA GUSTAVSSON

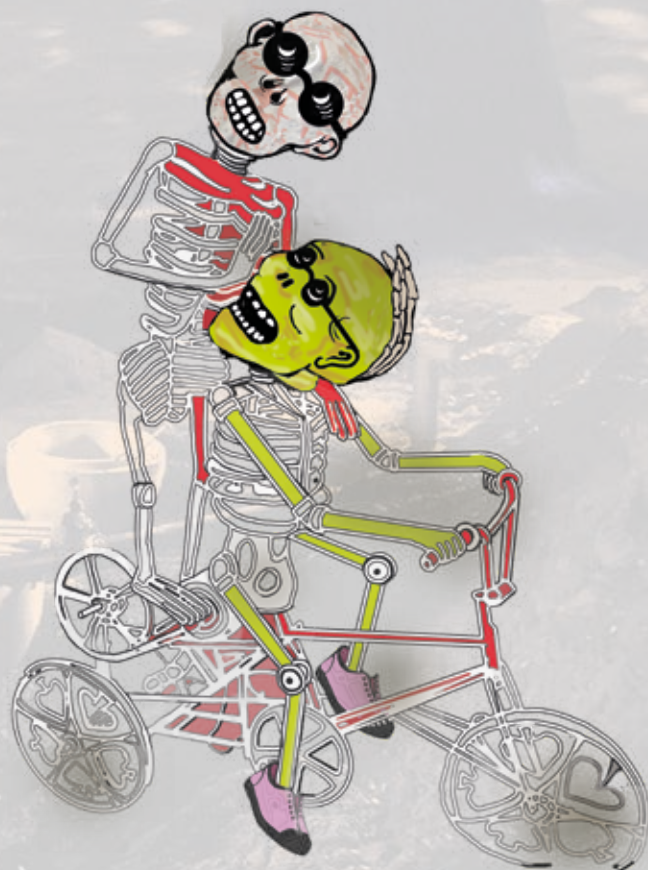
NATHANIEL HAGOS

ANNA HARLING

NADIA NAIR

FÖRDJUPNING UTIFRÅN FÖRESTÄLLNINGEN

I **DÖDEN, DÖDEN** följer vi olika historier. Berättelserna är uppbrutna. Här kommer en resumé av de huvudberättelser vi följer under föreställningen. Resumén är ett underlag som du som lärare kan ha som grund för att prata vidare om föreställningen i klassrummet. Till varje del hittar du frågor att tänka vidare på.

MÖTET MED KOMPIS

Du blev hämtad ute i foajén av *Kompis* och fick gå igenom en lång korridor och där fick du ta av dig skorna. Efter det kom du in i rummet där föreställningen visas.

FRÅGOR:

Hur kändes det när det du första gången gick in i rummet?

Vad var det för plats?

Vem tänker du att "kompis" var?

BERÄTTELSEN OM KIWI

Pappa Lennart har tappat bort Kiwi, hamstern. Så småningom visar det sig att Kiwi är död. Pappan skaffar en ny hamster för att dottern inte skall få reda på att hamstern har dött. Men den betar sig inte alls som Kiwi. Den nya hamstern är sjuk och behöver avlivas. En veterinär ger den nya hamstern en spruta som får den att somna in, sluta andas och dö. Dottern anar att något inte stämmer. Hon konfronterar sina föräldrar som till slut berättar sanningen. Den riktiga Kiwi är begravd bakom hallonbusken i trädgården.

Dottern säger hej då till Kiwi.

Frågor

Varför vill inte pappa Lennart berätta att Kiwi är död?

Hur tycker du att vuxna skall berätta om någon dött?

Varför vill dottern säga hej då till Kiwi?

KLEMENTIN OCH KOMPIS

Klementins kompis mamma har precis dött. Hon finns inte mer. Klementin vet inte riktigt hur han skall prata med sin kompis. Han vet inte hur kompisen kommer att reagera eller vad som är okej att göra. Kompisen är ledsen, tjugoåtta dagar utan mamma. Klementin försöker prata med kompisen, men hon blir bara arg. Till slut berättar hon att hon egentligen är ledsen.

Frågor

Klementin undrar om man får skratta och leka när ens mamma dör, hur tänker du?

Hur tröstar en på bästa sätt?

Hur vill du bli tröstad?

Varför tror du att kompisen blir så arg?

Hur reagerar du när du blir ledsen?

YARIN OCH FARMOR

Första gången vi möter Yarin och hennes farmor vill farmor att Yarin skall visa sin dans för oss. Yarin pratar med sin farmor att de är elaka i skolan. Att hennes klasskamrater tycker att hon är konstig. Farmor peppar Yarin och lär henne uttrycket "La konet bem", lägg dem på röven. Något man kan ropa som betyder ungefär "jag bryr mig inte". Farmodern dör och Yarin hinner aldrig berätta för henne att hon sa ifrån, stod upp för sig själv.

Frågor

Tror du att Yarin kan fortsätta att prata med sin farmor fast farmodern är död?

Har du en viktig vuxen som du kan prata om jobbiga saker med?

När de andra skall berätta för Yarin att farmodern har dött säger de att farmor sover, att hon inte längre är kvar och att hon har åkt bort på en lång resa istället för att säga att hon dött. Varför tror du att de vuxna har så svårt att säga rakt ut vad som hänt?

När Yarin till slut förstår att farmodern dött skriker hon ut, hon blir arg, ledsen och allt på en och samma gång. Har du blivit det någon gång? Hur känns det under tiden? Hur känns det efteråt? På hur många sätt kan sorg visa sig i människor?

AKUTEN PÅ LIV OCH DÖD

Två bröder är på sjukhus. Den ena svävar mellan liv och död. Den andra får förklara för sin pappa vad som händer. Det tar så lång tid, det är så svårt att få reda på vad som händer. Allt är så förvirrande. Han blir så trött. Brodern somnar och i drömmen bygger han en rymdraket tillsammans med barnet som har cancer. De ger sig upp i rymden och möter en utomjording, frågar om vad meningen med livet är. Han vaknar. Hans bror kommer att klara sig.

Frågor

Varför drömmer vi?

Vad tror du är meningen med livet?

ATT GÅ VIDARE

I slutet av föreställningen fick du en penna, du fick rita vad du ville i rummet. Du såg att andra ritat innan dig och lämnat sina spår.

Frågor

Vad lämnade du efter dig när du ritade?

Tänk att det finns människor som fötts, levt och dött under tusentals år innan du föddes. Tänk att du finns för att de fanns. Att det kommer finnas människor efter dig som finns för att du har funnits.

Livet fortsätter och fortsätter. Vad tänker du händer när ett liv tar slut?

Varför måste vi dö?

Anna

Tänk er

*Sista gången för allt, att sluta finnas
Svårt att inte träffas, att inte kramas
Sådär ja, allt blir bra, med ord du tröstas
Oändlig tomhet i dig kommer att lindras*

Vad tänker du händer när en dörr?

Vad är bästa sättet att trösta?

Vad händer med alla sorgliga känslor i kroppen?

DEL 3

ÖVNING EFTER FÖRESTÄLLNINGEN

BACKA TEATER

Göteborgs Stadsteater

RITUALER

Vi människor är beroende av ritualer. I alla tider har människor skapat ritualer och ceremonier för skeenden i livet, för årets cykler. Som människa använder du ritualer som meningsskapande i livet.

En ritual är en social handling som har symboliskt värde. Den skiljer sig från vardagshandlingar och karakteriseras av att den är stiliserad och formaliserad. Ritualer grundar sig i kulturella kontexter och sker under hela livet. Det finns ritualer för att stärka grupptillhörigheter. Övergångsritualer som markerar övergången mellan faser i livet. Initiationsriter som till exempel tester du måste genomgå för att gå med i slutna sällskap.

I alla tider har ritualer kring döden funnits. Arkeologer hittar smycken, kryddor och husdjur begravda tillsammans med den som dött. Den äldsta grav de hittills funnit i Afrika är "Mtoto" i grottområdet Panga ya Saidi i Kenya. En grav som daterats till att vara 74 000 år gammal. "Mtoto" betyder barn på swahili, och den treåriga pojke som för över sjuttio tusen år sen begravdes på platsen hade lindats i tyg och huvudet vilade på en kudde.

Att tillsammans få mötas och sörja ihop under givna regler, där handlingarna är förutbestämda och följer ett mönster hjälper oss som människor att härbärgera såväl känslor som förståelse för det som skett. Vi lutar oss mot det tydliga.

Ritualer kring begravning och död ser olika ut i olika kulturer och religioner, men meningsskapandet och grunden är den samma. Vi har alla behov av ritualens förmåga till att sammanlänka gruppen.

Hur ser det ut i din klass:

Vilka ritualer kan eleverna komma på?

Har ni ritualer på skolan?

Har eleverna erfarenhet av ritualer hemifrån?

Har någon en erfarenhet av att vara med på en begravning? Hur gick det till?

EN KOMPISRITUAL

Låt klassen skapa en ritual med denna trestegsövning utifrån temat döden.

KOMPISHUVUD

Använd ett tefat eller ett annat större runt och välvt föremål. Täck föremålet med celofan och använd papier maché för att bygga och forma. Låt torka.

När huvudformen torkat målar ni tillsammans huvudet. Du som lärare kan dela upp det i lika stora fält där alla få fylla sitt eget eller om ni gemensamt målar hela.

KOMPISKROPP

Ni behöver ett långt tygstycke, rekommendation är att sy ihop två till tre gamla lakan av standardmodell.

Ge eleverna i uppdrag att ta med hemifrån något tyg, en avdandad t-tröja, en bit av ett påslakan, en kökshandduk. Låt eleverna måla eller skriva på sina egna tygbitar. Låt torka.

Sy fast elevernas egna tygdelar på lakanstyget. Vid behov, dekorera med moppar, gammalt garn och annat som kan finnas i gömmorna.

Fäst kroppen, alltså lakanstyget med huvudet. Här kan det behövas vassa verktyg så ett uppdrag för en lärare.

EN LÅT, EN RAMSA

Arbeta fram en ramsa tillsammans med barnen utifrån det tema som er ritual handlar om.

- Arbeta med treordsmeningar och återkommande rytm.
- Testa att klappa fram rytmen tillsammans med meningarna.
- Testa att stampa fram rytmen tillsammans med meningarna.
- Testa att gå samtidigt som ni säger ramsan.

EN HÄLSNING TILL DÖDEN

Låt var och en måla eller skriva en hälsning till Döden. Sina rädslor och tankar. Samla in alla i ett vackert kuvert eller rulle. En vacker dag, när solen skiner och fåglarna kvittrar, ger ni er ut i skogen eller på skolgården. Här får du som lärare hitta bästa lösningen för er, det går att hänga upp hälsningarna i träd, gräva ner i jorden eller elda upp.

Tillsammans med er Kompis och ramsa genomför ni eran egen ritual.

PRATA SCENKONST

Scenkonst kan vara drabbande, härligt, svårt, fantastiskt eller i värsta fall ointressant. Upplevelsen skiljer sig åt från person till person och påverkas av erfarenheter, känslor, förkunskap och personlig smak. Det finns inget rätt eller fel i hur personer upplever verket men det finns massor att vinna på att ta samtalet vidare i grupp.

Att kunna prata om upplevelsen inom ett tydligt ramverk skapar en djupare analys av det en upplevt. Då ges möjligheten till att lyssna på andras individuella tolkningar utan att för den sakens skull hamna i polemik om vem som har tolkningsföreträde i värderingen av konstverket. Att i grupp kunna diskutera upplevelsen och lyssna på andra stärker oss som individer och kan leda till en djupare förståelse av scenkonstverket, sig själv och varandra.

SAMTALSMODELL

Som lärare och pedagog är du samtalsledare i klassrummet, det innebär inte att du behöver veta mer om föreställningen och inte heller att du behöver försvara eller förklara de olika val som konstverket består av. Ditt arbete är att bjuda in till de olika tolkningar som finns i gruppen och ställa frågor som för samtalet vidare.

Börja med att så sakligt som möjligt beskriva, tolka sedan det ni har beskrivit och låt det bana väg för individuella upplevelser och reflektioner.

BESKRIV

Beskriv så sakligt som möjligt scenkonstverkets olika tecken utan att tolka dess innebörd.

När börjar föreställningen, tycker du?

Hur såg rummet ut?

Vad fanns i rummet?

Förändras rummet under föreställningen?

Vilka färger och former?

Hur var ljuset?

Hur många personer/karaktärer fanns med i föreställningen?

Hur såg de ut?

Vilka färger/former hade kostymerna (likheter/skillnader)?

Hur såg masken/sminket ut (likheter/skillnader)?

Hur såg håret ut (likheter/skillnader)?

Gå gärna en runda i hela klassen så att alla kan bidra med konkreta tecken.

TOLKA

Utifrån det ni beskrivit går ni vidare till att tolka dess innebörd. Vad får de olika tecknen för funktion i föreställningen? Vad berättar de?

Varför såg rummet ut som det gjorde, vad berättar val av färger, ljus, ljud?

Vad händer med dig som publik i relation till att scenen ändras?

Vad gör valet av kostym, mask och hårfrisyrer med karaktärerna?

REFLEKTERA

Avsluta med att reflektera över hur föreställningen landade hos var och en. En scenkonstupplevelse väcker i bästa fall tankar, frågor, känslor och åsikter som utgår från ens egna värderingar och ingångar till föreställningens innehåll. Därför kan det vara av stor betydelse att ge var och en möjlighet att reflektera över följande frågor men att endast de som vill behöver dela med sig.

Hur upplevde du *Döden, döden*?

Vilka känslor väckte föreställningen hos dig?

Fanns det någon karaktär/händelse som du kände igen dig själv i? På vilket sätt?

Fanns det någon scen som du tyckte särskilt mycket om? Varför?

Fanns det någon scen som provocerade dig? Varför?

Om du fick göra om en scen, vilken skulle du välja och hur skulle du göra om den?

Den här samtalsmodellen tar sitt avstamp i En väv av tecken (Riksteatern) och Prata scenkonst av Anna Berg för Regionteater Väst.

PRATA SCENKONST PÅ ANDRA SÄTT

FOKUS RÖRELSE

- Låt eleverna fysiskt visa rörelser de minns i föreställningen.
- Tolka rörelserna
- Reflektera över hur de kändes

METATOLKNING

Dela upp klassen i mindre grupper.

Låt dom tillsammans i de mindre grupperna skapa kollage inspirerade av föreställningen. Låt sedan grupperna tolka varandras kollage.

DELA UPP TECKEN

Dela upp klassen i följande grupper:

Rummet, skådespelarna, kostym/mask, ljus/ljud

Låt eleverna beskriva och tolka i sina egna grupper, låt sedan grupperna presentera sina tolkningar för alla och avsluta i att reflektera i storgrupp.

DÖDEN, DÖDEN

AV: Dimen Abdulla
REGISSÖR & : Gustav Deinoff
KOREOGRAF: Sindri Runudde
SCENOGRAF, KOSTYM- OCH MASKDESIGN: Annika Tosti
LJUSDESIGNER: Christofer W Fogelberg
KOMPOSITÖRER: Anna Gustavsson, Daniel Ekborg
LJUDESIGNER: Jesper Lindell

MEDVERKANDE:
Anna Harling
Ylva Gallon
Nathaniel Hagos
Daniel Ekborg
Anna Gustavsson
Nadia Nair

DRAMATURG: Sara Raisse, Stefan Åkesson
REGIASSISTENT: David Färdmar

BELYSNINGSMÄSTARE: William Sjöberg, Bella Oldenqvist
LJUDTEKNIKER: Jesper Lindell, Simeon Pappinen Hillert
ATTRIBUT/REKVISITA: Ellen Dynebrink, Wanja Johansson Fernandes
DEKOR- & SCENBYGGE: Backa Teater teknik: Colin Ferguson,
Krister Nylander samt Tomas Heyman, Emil Larsson
KOSTYMMÄSTARE: Ellinor Landal, Helena Arvidsson O'Byrne
KOSTYMVÅRD: Malin Garellik
MASKÖRER: Josefin Ekerås, Meduza Vogt
MASKASSISTENT: Miranda Kull Sandin
SCENTEKNIKER: Ellen Dynebrink, Colin Ferguson, Wanja Johansson
Fernandes, Krister Nylander
PRAKTIKANTER: Tintin Källqvist och Albin Isaksson (Edelviks
folkhögskola), Alice Elfström (Performing Arts School)

KOMMUNIKATÖRER: Anna Hansen, Karin Holm, Erika Isaksson
MARKNADSFÖRARE: Hanna Lööf
PROJEKTLEDARE BARN OCH UNGA/LÄRARMATERIAL: Erika Isaksson
PUBLIKARBETARE: Ulrika Andersson
PRODUCENT: Emelie Wessberg

FÖRESTÄLLNINGSFOTOGRAF: Ola Kjellbye
ILLUSTRATÖR: Nina Bondeson
TRAILER: Kristian Eriksson Söderström

CHEFSPRODUCENT/ADMINISTRATIV CHEF: Lisa Nowotny
KONSTNÄRLIG LEDARE BACKA TEATER: Lars Melin
TEKNISK CHEF: Nicholaus Sparding

ANSVARIG UTGIVARE & VD: Björn Sandmark

All musik i föreställningen är komponerad av Daniel Ekborg och
Anna Gustavsson.

Tack till: Poppy, Yarin, Atoosa, Elis, Bibbi, Oskar, Henry, Lilly,
Nicke Ström, Gunnar Frisk, Catharina Gidlöf, Joakim Thoresson,
Caroline Röstlund och alla barn från Frejaskolan, Bräckeskolan och
Fjällskolan som hjälpt oss med att prata om döden.

Premiär på Backa Teater 8 mars 2024.
Föreställningen är ca 1 tim 15 min.

Göteborgs Stadsteater är ett av Göteborgs Stads helägda bolag med bidrag från Västra Götalandsregionen och Statens Kulturråd.

BACKA TEATER

Göteborgs Stadsteater